

Arhivele
Fond Portugalia
vol. 1

24 24/1038

193

Nº 339
Anexa: 1

LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI
IN PORTUGALIA

Lisabona, 29 Aprilie 1938

Domnule M i n i s t r u ,

Ziarele portugheze au publicat acu câteva zile cele două scurte, dar semnificative discursuri rostite cu ocazia întâiului banchet, pe care Ambasadorul actual al Marelui Britanii, Dl. Selby, l-a oferit Președintelui Republicii și Doamnei General Carmona. Conținutul celor două discursuri, deosebit de călduroase, vine să confirme ceea ce Dl. Mihai Cămărășescu, Primul Secretar al Legațiunii, a prevăzut încă dela 8 Aprilie 1938 în raportul comunicat Excelenței Voastre cu Nº 291.

Acest banchet a avut loc câteva zile după semnarea Acordului Anglo-Italian, a cărui realizare, dinpreună, cu modul cum se desfășoară războiul civil din Spania, schimbă destul de temeinic termenii problemelor de politică externă ale Portugaliei. Se pare că Dl. Dr. Salazar, care, silit atât de situația internațională cât și de războiul civil din Spania, a încercat în ultimii ani câteva gesturi de "independență" în politica externă, se găsește acum tot

..

Excelenței Sale

Domnului N. P. COLMEN

Ministru al Afacerilor Străine

etc. etc. etc.

BUCUREȘTI

mai mult pe drumul unei reintrări în făgașele politice externe tradiționale a Portugaliei - adică în făgașele alianței cu Marea Britanie.

Banchetul, pe care Dl.Selby, Ambasadorul Marelui Britanii la Lisabona, îl oferă Președintelui Republicii Portugheze, are loc ^{nu} mult înainte de vizita Președintelui în coloniile portugheze (despre care Dl.Cămărășescu a raportat cu N: 245 din 31 Martie 1938).

Dl.Selby subliniază în discursul său cu o deosebită căldură alianța tradițională britanico-portugheză, și accentuează că englezii au o perfectă înțelegere pentru mândria pe care poporul portughez o resimte pentru imperiul său de dincolo de mare. Dl.Selby a asigurat cu acest prilej că englezii poartă tot interesul străngerii legăturilor existente între coloniile portugheze și Patrie. Iar Generalul Carmona, Președintele Republicii, a mulțumit Dlui Ambasador Selby pentru sollicitudinea și simpatia dovedite din partea Angliei privind întărirea legăturilor dintre Portugalia și "prelungirile" ei de peste mare.

La această manifestare de consolidare a alianței britanico-portugheze a luat parte ca invitat și Dr.Salazar, ceea ce e cu atât mai simptomatic pentru noua sa orientare. Să mai însemnăm că banchetul are loc tocmai într'un timp când Germania pare a proceda la o precizare a politice sale în chestia coloniilor.

Alături la acest raport atât textul original al discursurilor, cât și traducerea lor completă.

x

x

x

În ziua de 27 Aprilie s'a sărbătorit la Lisabona și în întreaga țară, 10 ani decând Dr.Salazar, șeful revoluției naționale și stalpul "noului stat" conduce cu atâta succes finanțele

Portugaliai. Aniversarea acestui deceniu al refacerii economice a luat proporțiile unei mari serbări naționale. Opera constructivă a Dlui Salazar a fost preamărită de toată presa, care i-a închinat numere speciale. Deasemenea Adunarea Națională a sărbătorit în ședința publică pe Dl.Salazar. Cu acest prilej s'au rostit o mulțime de discursuri ocazionale, foarte ditirambice, menite să încălzească și să dinamizeze națiunea.

Primiți, Vă rog, Domnule Ministru, încredințarea înaltei mele considerațiuni

Lucian Blaga

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Arhivele
Fond Portugalia
nr. 1

29631/938 2011

Nr. 382
Anexa: 1

LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI
IN PORTUGALIA

Lisabona, 13 Mai 1938

Domnule M i n i s t r u ,

Ca urmare la telegramele mele Nr. 373 și 381 din 9 și 12 Mai a.c., am onoarea a comunica Excelenței Voastre că Ministerul Afacerilor Străine Portughez recunoscând Guvernul Generalului Franco a dat următorul comunicat:

"Guvernul a trimis eri instrucțiuni Dlui Pedro Teotónio Pereira, Agentul Special la Salamanca, prin care notifică Generalului Jordana, Ministrul Afacerilor Străine al Guvernului Naționalist, de a face cunoscut Generalisimului Franco, Șeful Statului Spaniol, că Guvernul Portughez recunoaște formal acel Guvern ca Guvern al Spaniei".

Recunoașterea Guvernului Generalului Franco de către Portugalia, nu a surprins. Ea intră în cadrul politicii generale a Dlui Salazar, care nu pierde nici un prilej pentru a ajuta pe Generalul Franco și a extirpa, prin victoria acestuia, comunismul în Peninsula Iberică.

Președintele Salazar în discursul ținut în fața Camerei

Excelenței Sale
Domnului N.P.COMNEN
Ministru al Afacerilor Străine
etc. etc. etc.

BUCUREȘTI

Corporative, în care vestea recunoaşterea, în curând, a Guvernului Franco (v.tel.Nº 373 din 9 Mai a.c.), a rostit următoarele cuvinte asupra cauzelor cari l'au determinat să recunoască Guvernul Generalului Franco:

"..... Constituţiunea suspendată, carenţa autorităţii dovedită evident - pentru că viaţa individului, a credinţei şi avutului său nu sunt asigurate - s'ar putea astfel afirma că numitul "Guvern legal" mai există în Spania? Când pe de altă parte se constată în teritoriile eliberate de război sau de teroarea "roşie", cum domneşte ordinea, cum se dezvoltă lucrul, cum sunt administrate interesele generale, cum se îngrijeşte averea poporului, se poate spune că aci e vorba numai de comanda arbitrară a Generalilor rebeli? Meditând lung asupra acestei probleme mi s'a părut că am fi culpabili de laşitate dacă nu am privi în faţă situaţiunea creată şi nu am trage concluziunile cari se impun, recunoscând de drept Guvernul Generalisimului Franco ca Guvern al Spaniei".

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În aceste cuvinte Dl.Salazar reliefează ceea ce s'a raportat mai de mult de acest Oficiu Regal asupra situaţiunii din Spania (v.rap. Nº 932 din 10 Noembrie 1937).

Pentru documentarea Excelenţei Voastre am onoarea a trimite aci-alăturat întregul discurs al Preşedintelui Salazar rostit în faţa Camerilor Corporative.

Capitolul referitor la politica externă, confirmă cele aduse la cunostinţa Excelenţei Voastre cu raportul Nº 339 din 29 Aprilie 1938, de oarece Dl.Salazar pune accentul mai ales pe apropierea luso-britanică. Cu prilejul acesta D-Sa - între altele - nu uită să arate cauzele resentimentelor sale din trecut împotriva Marelui Britanii, când datorită unei părţi a presei "neresponsabile" britanice, Guvernul

Portughez s'a văzut silit să reacționeze cu mijloacele de care dispunea.

Ultimile evenimente politice (Anschluss-ul, înțelegerea dintre Roma și Londra) au orientat politica externă a Portugaliei hotărât spre "vechiul" ei aliat. Discursul aci-alăturat o dovedește. Președintele Salazar consideră de data aceasta că apropierea dintre Londra și Lisabona alcătuește piatra de bază a politicii sale externe.

Primiți, Vă rog, Domnule Ministru, încredințarea înaltei mele considerațiuni

Lucian Blaga

1372

Arhivele MAE
Sosele personale
L. Blaga

PRIN AVION

MINISTERUL REGAL AL AFACERILOR STRAINE
Nº 51331 * 25 MAI 1938
REGISTRATURA GENERALA

124

430
exe:

10

*Dr. P. P. Salazar
(Assesael)
21.5.1938
u. Pr*

Vădit la Soar
[Signature]

LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI
IN PORTUGALIA

Lisabona, 20 Mai 1938

Domnule M i n i s t r u ,

Ca urmare la telegrama mea N: 403 din 19 Mai 1938, am onoarea a comunica Excelenței Voastre că în ziua de 18 Mai, orele 15, am remis E.S.Dlui General Oscar Carmona, Președintele Republicei Portugheze, în prezența Dlui Prim Ministru și Ministru al Afacerilor Străine, Dr.Salazar, scrisorile de rechemare ale predecesorului meu Dl.Al. D.Zamfirescu și scrisorile prin care M.S.Regele a binevoit a mă acredita pe lângă Șeful Statului Portughez ca Trimis Extraordinar și Ministru Plenipotențiar.

Ceremonia a avut loc potrivit obiceiului. Subsemnatul însoțit de Dl.M.Cămărășescu, Prim Secretar al Legațiunii, am fost luați de Dl.Ministru Vicontele Riba Tamega și Secretarul Dl.Pinto Ferreira, într'un automobil al Președinției, dela Hotel Aviz, și ne-am dus la Palatul Belem, escortați de un escadron de cavaleriști din Garda Republicană; în curtea Palatului o companie a dat onorul intonându-se imnurile.

Președintele Republicei, înconjurat de Dl.Salazar și de casa

Excelenței Sale

Domnului N.P.COMNEN

Ministru al Afacerilor Străine

etc. etc. etc.

5

civilă și militară ne-a primit în Sala Louis XV, unde s'au rostit discursurile, al căror text îl alătur în anexă.

După aceea am fost poftit într'o sală alături unde m'am întreținut cu Dl. Președinte Generalul Carmona, cu Dl. Salazar și cu Dl. Ambasador Sampayo, Secretarul General al Ministerului Afacerilor Străine. Cu această ocazie întrebat fiind, între altele, din ce regiune sunt, a trebuit să lămuresc că sunt român din Transilvania și că deși Transilvania a aparținut până la război Austro-Ungariei, Românii, majoritatea coplesitoare a provinciei, au luptat împotriva Maghiarilor pentru unirea cu patria-mumă: România.

Apoi am fost conduși, cum am venit, la Monumentul Eroilor de pe Avenida Libertății, unde am depus o coroană de laur și bronz, de față fiind reprezentanții Ministrului de Război, al Asociației Luptătorilor și Invalizilor. Sosiți la Hotel Aviz am dat un ceai ziaristilor locali, cărora le-am făcut câteva declarații cu privire la posibilitățile de dezvoltare ale relațiilor portughezo-române. Alături în coupure cele publicate cu această ocazie de presa portugheză.

Primiți, Vă rog, Domnule Ministru, încredințarea înaltei mele considerațiuni

Lucian Blaga

Administrație
Fund. Portugalia
nr. 1

40023/4 Iunie 1938

Nr: 543

anexe 2

LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI
IN PORTUGALIA

Lisabona, 29 Iunie 1938

Domnule Ministru,

Am onoarea a comunica Excelenței Voastre că în ziua de 27 Iunie a avut loc marele dineu, pe care Ministrul Afacerilor Străine al Portugaliei îl oferă în fiecare an șefilor misiunilor străine. Trebuie să fac cu această ocazie câteva observațiuni. În cursul conversațiilor ce le-am avut decând sunt aici cu diverși miniștri străini și cu alți membri ai corpului diplomatic am remarcat o foarte manifestă nemulțumire a diplomaților din cauza că d. Dr. Oliveira Salazar, Președintele Consiliului și Ministru de Externe, nu primește decât nespus de rar pe diplomați. Unul dintre reprezentanții străini mi s'a plâns chiar că nu a fost niciodată primit în audiență de d. Salazar. Chiar și în societatea bună portugheză a capitalei se comenta mult această curiozitate. Mie personal mi s'a oferit de trei ori prilejul și onoarea unor conversații cu acest mare om de stat, și am avut impresia că nici indiferența și nici lipsa de curtoazie nu sunt cauza acestei atitudini față de corpul diplomatic, ci exclusiv multiplele sale ocupații, interesele și pasiunile sale aplecate spre lucruri esențiale, și oarecare sfială de care acest excepțional spirit suferă în raporturile cu anume oameni.

Excelentei Sale
Domnului N. P. Comnen

D. N. C. U. P. T. S. T.

6 Iunie 1938
m

1

LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI
IN PORTUGALIA

Stilul său, felul de a se comporta, nu seamănă decât prea puțin cu al altor dictatori, fiindcă mai întâi el e un dictator fără de voie, și al doilea fiindcă stilul său e un stil al spiritului; autoritatea lui excepțională se întemeiază exclusiv pe forța morală, pe puterea de muncă, pe priceperea sa în chestiuni financiare și economice. Nu cred că s'ar putea spune că ar fi un om de vastă cultură. El are o cultură redusă la esențial cristalizată în cadrul doctrinei catolice. Dar el cunoaște așa de aproape neajunsurile și nevoile reale ale țării, încât nu ține deloc să facă ideologie, nici măcar catolică.

Probabil că nemulțumirile de ordin protocolar ale diplomaților au ajuns și la urechile sale. Și în consecință anul acesta a oferit un dîneu în condiții, cari întrec orice imaginație. Nu a fost o seară de fast exagerat, ci o seară de poezie în cadru medieval. Dr. Salazar și-a oferit dîneul sub cerul liber între zidurile ruinei castelului dela Almuro, două ore cu trenul dela Lisabona. Castelul fusese acu opt sau nouă sute de ani un mic centru al ordinului templierilor, ceea ce s'a reamintit oaspeților prin onorurile ce li s'au dat din partea unor "templieri" ocazionali, îmbrăcați, în uniformele epocii.

LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI
IN PORTUGALIA

Cu această ocazie s'an rostit și două scurte și simple discursuri, pe ari le anexeș în traducere franceză. Dr. Salazar și-a salutat oaspeții amintind tradiția creștină a țării. I-a mulțumit în numele diplomaților Nunțiul.

Noaptea târziu un tren special a adus pe toți invitații înapoi la Lisabona, în timp ce castelul luminat de faruri rămânea în urmă între stele, pe insula Tagelui. Cred că mult timp diplomații vor păstra amintirea acestei seri, și că niciodată ei nu vor mai spune că Salazar nu vrea sau nu știe să primească.

Lucian Blaga

Alina uite
Fara Portugalia
nr. 1

53.823/938

227 12

Nº 765

LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI
IN PORTUGALIA

Lisabona, 3 Septembrie 1938

Domnule Ministru,

În legătură cu situația internațională și cu criza din Europa Centrală am onoarea a comunica Excelenței Voastre următoarele:

Evoluția evenimentelor e urmărită în Portugalia cu mult interes, cu încordare, dar oarecum distant. Oricare ar fi surpriza viitorului, Portugalia nu se simte pentru moment atinsă și chiar în ipoteza unui războiu, în care ar intra și Marea Britanie, e sigur că Portugalia își va păstra neutralitatea, cel puțin la început. Întro asemenea ipoteză e natural însă să se accentueze legăturile tradiționale cu Marea Britanie.

În general Cehoslovacia nu se bucură de simpatii în Portugalia, dar aceasta nu se manifestă pe față. Presa portugheză se mărginește să redea situația pur "informativ" publicând știrile și svonurile din ambele părți.

Excelenței Sale

Domnului N.P. Comnen

Ministru al Afacerilor Străine

BUCUREȘTI.

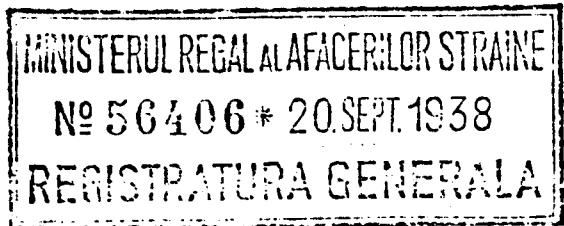
- 2 -

E uimitor însă cât de puțin ține presa portugheză să ia vreo atitudine sau să facă vreun comentariu. În dosul acestei rezerve bănuim un cuvânt de ordine.

Primiți, Vă rog, Domnule Ministru încredințarea înaltei mele considerațiuni

Lucian Blaga

BCU Cluj / Central University Library Cluj

110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

Nº 805

LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI
IN PORTUGALIA

Lisabona, 15 Septembrie 1938

22.9.38
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Domnule Ministru,

Zilele trecute am avut onoarea a raporta Excelenței Voastre asupra atitudinii oficialității, presei și spiritului public din Portugalia față de evenimentele grave internaționale din ultimul timp.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Înainte de discursul cancelarului Hitler am avut prilejul să vorbesc cu d. Sapayo, Secretar General și locuitorul Domnului Dr. Salazar la Ministerul Afacerilor Străine. De asemenea cu d. Antonio Ferro, Directorul General al Propagandei. Cu această ocazie am putut remarca încordarea cu care sunt urmărite aici evenimentele internaționale (problema cehoslovacă), dar și oarecare încredere că încă cele din urmă se va găsi o soluție pacifică. Această nuanță optimistă se datorește probabil " distanței ", ce desparte această țară de Europa Centrală. Atât în presă cât și în opinia publică enervarea și tensiunea au început să crească din momentul, când Marea Britanie s'a angajat categoric pentru integritatea Franței.

Excelenței Sale

Domnului M.P. Comnen

Ministru al Afacerilor Străine

BUCUREȘTI

15

Găci această angajare a fost resimțită aici ca un act, ce ar putea avea diverse repercusiuni și în peninsula iberică.

Sentimentul public portughez față de gravele evenimente este echivoc. Să reținem de o parte că Cehoslovacia, care e socotită aici ca o anexă rusească, nu se bucură de nici o simpatie, din cauze ideologice; și să reținem de altă parte că în cazul unei conflagrații europene Portugalia ar fi silită să meargă alături de Marea Britanie.

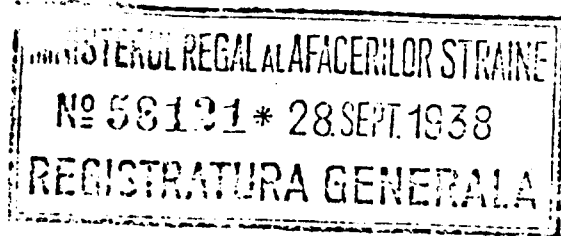
Toată problema iberică (războiul civil din Spania) ar lua în cazul unui războiu european aspecte noi. Înainte de toate, într'o asemenea ipoteză, Salazar nu și-ar mai putea permite libertatea manifestată până acum față de chestiunea spaniolă. Guvernul Franco a fost oficial recunoscut aici împotriva voinței categorice a Mării Britanii. Această " independență " dictată de chiar interesele regimului Salazar, ar fi anulată în caz de războiu european. Portugaliei i s'ar impune din primul moment o linie mai precisă alături de Marea Britanie. Salazar ar ajunge într'o situație, care echivalează cu un grav conflict de interese. De aici neliniștea crescândă, cu care evenimentele sunt urmărite și în Portugalia.

Presă nu " comentează ", dar redă foarte exact toate informațiile marilor agenții, Hawas, Reuter, Deutsches Nachrichtenbureau.

Primiți, Vă rog, Do nule Ministru, încredințarea înaltei mele considerațiuni

Lucian Blaga

Arhivele
Fidel Portugal
nr. 1

No: 823

LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI
IN PORTUGALIA

Lisabona, 23 Septembrie 1938

Domnule Mini stru,

Am onoarea a comunica Excelenței Voastre, că în Portugalia, evoluția evenimentelor din Europa Centrală e urmărită cu nescăzută încordare, dar și cu oarecare speranță că cel puțin un războiu mondial sau european poate fi evitat.

Presă continuă a informa asupra evenimentelor publicând stiri din toate sursele. Se observă aceeași sfială de a "comenta", și de a lua o atitudine. Singura atitudine mai precisă a luat-o zilele trecute "Diario de Noticias" care încerca să privească evenimentele în perspectivă "portugheză". Ziarul găsea că soluția britano-franceză, pentru salvarea păcii, prin revizuire teritorială, e în interesul civilizației. Se lua atitudine împotriva naționalismului exagerat, împotriva rasismului german, împotriva omului lui Luther, aceasta în numele primatului spiritului. Ziarul susținea totuși că acest primat al spiritului nu a fost serios amenințat până acum din partea Germaniei național-socialiste. Singura mare primejdie pentru Europa ar fi internaționala roșie !

B.

Excelenței Sale

Domnului N.P. Comnen

Ministru al Afacerilor Străine

1

Spuneam într'un raport de acu câteva zile că oficialitatea și publicul portughez au manifestat o pronunțată nervozitate și o mare neliniște mai ales în clipa când Marea Britanie s'a declarat categoric de partea Franței în cazul unui conflict. Această nervozitate era explicabilă, căci prin acel angajament putea să fie atrasă și Portugalia în vâltoare.

Se pare că în zilele de nervozitate portugheză a domnit aceeași nervozitate și în Spania naționalistă. Cert e că și pentru generalul Franco perspectiva unui războiu european e plină de " necunoscut ". Salazar are desigur tot interesul ca Franco să învingă, dar în cazul unei conflagrații generale dictatorul Salazar nu mai are posibilitatea unei politici libere în peninsula iberică.

Se semnalează concomitent o foarte lungă conversație ce a avut loc la Londra între Lord Halifax și ambasadorul Portugaliei, și o lungă conversație la Burgos între ambasadorul Portugaliei și Ministrul de Externe al Spaniei Naționaliste. Conflictul de interese, în care se găsește Portugalia, a impus aceste conversații. A voit ambasadorul Portugaliei la Londra să se asigure că Chamberlain nu va împărți la Godesberg coloniile portugheze, cum a împărțit Cehoslovacia ? A ținut ambasadorul Portugaliei la Burgos să asigure pe ministrul de externe al Spaniei Naționaliste de-o cât mai prelungită neutralitate binevoitoare a Portugaliei în cazul unui conflict european ? Aceste întrebări ni le punem nu pentru a le da un răspuns, ci mai mult pentru a caracteriza starea de spirit în care se găsește Portugalia.

Portugalia e un grav punct de interferențe a celor mai opuse interese, atât internaționale cât și locale. Totuși ~~Dr.~~ Salazar nu a găsit, până în momentul de față, situația atât de alarmantă, ca să-și întrerupă vacanța pe care și-o petrece în provincie.

Primiți, Vă rog, Domnule Ministru, încredințarea înaltei mele considerațiuni,

Lucian Blaga

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Arhivele
Fond Portugalie
nr 1

231

60 876/928

Nº 850

LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI
IN PORTUGALIA

Lisabona, 3 Octomvrie 1938

Domnule Ministru,

Ca urmare la rapoartele mele politice din timpul crizei internaționale am onoarea a comunica Excelenței Voastre cele ce urmează.

Cât privește eventualitatea unui războiu din cauza problemei cehoslovace, cercurile oficiale de aici nu și-au pierdut nici un moment încrederea că în cele din urmă totuși se va găsi o soluție pacinică. Natural că și aici acest "optimism" a fost greu pus la încercare. În general presa s'a menținut în mare rezervă față de conflictul germano-ceh.

Actualmente, după soluționarea problemei, presa își exprimă satisfacția că s'a salvat pacea. Neutralitatea față de modul cum s'a soluționat problema - continuă. Nu am remarcat nici un regret portughez pe urma ciuntirii Cehoslovaciei. Toată presa e de părere că marea învinsă a acordului dela Munchen e Rusia.

Excelenței Sale

Domnului N.P. Comnen

Ministru al Afacerilor Străine

BUCUREȘTI.

Ici-colo apar oarecari îngrijonări cât privește soarta coloniilor. Apariția unui articol (Diario de Noticias), cum este cel alăturat în traducere, este cel puțin simptomatică.

Conferința dela Munchen, a celor patru["] e socotită nu ca o întâlnire ocazională, dictată de grave împrejurări, ci ca schițare aproape a unei instituții permanente, chemată să rezolve și alte probleme. Se ivesc semnele unui oarecare optimism și cât privește problema spaniolă (. O soluție fără Rusia !)

Revisionismul maghiar e urmărit până acu, pur informativ, și numai în manifestările sale față de Cehoslovacia.

Primiți, Vă rog, Domnule Ministru, încredințarea înaltei mele considerațiuni

Lucian Blaga

MINISTERUL REGAL AL AFACERILOR STRAINE
No 66827* - 2 NOV. 1938
REGISTRATURA GENERALA

246

Arhivele
Fond Portugalia
nr 1

Nr. 909

LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI
IN PORTUGALIA

Lisabona, 28 Octomvrie 1938

Domnule Ministru,

Am onoarea a comunica Excelenței Voastre cele ce urmează:

Peste câteva zile vor avea loc în Portugalia alegerile pentru Adunarea Națională și camera corporativă. De zece zile propaganda pentru aceste alegeri; în care se intră cu o singură listă, și care sunt privite ca un fel de plebiscit în favoarea regimului Salazar, se face cu tot aparatul de propagandă necesar. Acțiunea de propagandă a fost deschisă în 16 Octomvrie printr'un interview acordat de Domnul Salazar dlui Antonio Ferro, direcotrul general al propagandei. Interviewul a apărut în " Diario de Noticias," (16 Octomvrie 1938). Alături în traducere franceză părțile esențiale ale declarațiilor Domnului Salazar.

Punctele principale, subt raport extern, asupra cărora s'a exprimat Președintele de Consiliu, sunt:

I. Relațiunile luso-britanice, pe care Domnul Salazar, spre a combate desigut anume svonuri, le socotește " mai bune decât oricând".

Excelenței Sale
Domnului N.P. Comnen
Ministru al Afacerilor Străine

1938
1938
1938

BCU Cluj / Central University Library Cluj

2. Problema coloniilor, care pentru Portughezii nu e o problemă, deoarece nimenea nu amenință suveranitatea Portugaliei asupra coloniilor, pe care ea și le-a cucerit prin propria ei vrednicie.

3. Comunismul, pe care Domnul Salazar îl socoate " lozincă a spiritului de desordine ", nu e în agonie, ci o putere care trebuie combătută cu toată energia.

Primiți, Vă rog, Domnule Ministru, încredințarea înaltei mele considerațiuni,

Lucian Blaga

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Asluh. uTE
Fozu Portugalie
nr 1

23

238

66833/938

Nr. 915

LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI
IN PORTUGALIA

Lisabona, 29 Octomvrie 1938

Domnule M i n i s t r u,

Am onoarea a trimite aci alăturat Excelenței Voastre în original și în traducere, părțile esențiale, ale discursului rostit de Domnul Dr. Salazar în preajma alegerilor pentru Adunarea Națională.

Partea cea mai mare a discursului a fost închinată problemelor externe, situației internaționale, și problemei spaniole.

Dr. Salazar mărturisește că a avut în timpul ultimei crize internaționale convingerea că nu se va ajunge la război, deoarece nimenea nu dorea aceasta, și deoarece nimenea nu era pregătit, nici militar, nici economic, pentru aceasta. Motivele, pentru care n'a crezut în probabilitatea războiului, l'au liniștit și cu privire la generalizarea războiului, în cazul că totuși ar fi izbucnit. Era vorba de-un conflict fără interes pentru Portughezi și din cauza unui stat (Cehoslovacia), cu care Portugalia s'a văzut obligată să nu întrețină relațiuni normale. Contrar optimismului exagerat, care s'a substituit, după criza cehoslovacă, spaimai, Dr. Salazar crede că criza continuă și că problema cehă n'a fost decât un episod.

Excelenței Sale

Domnului N. P. Comnen

Ministru al Afacerilor Străine

BUCUREȘTI.

Dr. Salazar schițează apoi o reprivire sintetică asupra evoluției internaționale de după război, și având aerul că nu face decât să constate anume linii mari în ansamblul faptelor, dă într'un fel expresie simpatiei ideologice față de regimurile de ordine, cum în altă parte vorbește despre geniul politic al lui Mussolini.

Una din marile greșeli ale politicii ce s'a făcut la Geneva Dr. Salazar o vede în intrarea Sovietelor în Liga Națiunilor. El era convins că spiritul lor va corupe organismul genevez, și așa prea infectat de ideologie socialistă și internaționalistă.

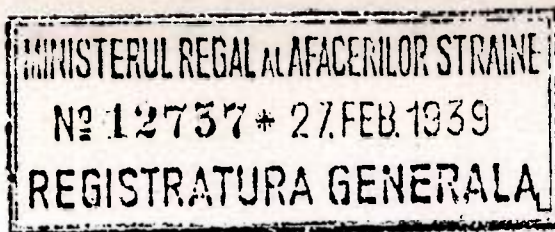
Dr. Salazar continuând crede că poate să afirme că "perspectivele unei Europe mult deosebite, sau chiar a unei Europe noi, s'au elaborat la Munch... În timp de câteva ore au fost înlocuite prin altele, bazele de decenii ale politicii europene de până aci. Aceasta nu va duce neapărat la războiu. Dimpotrivă, e foarte posibil ca în problemele încă nerozolvite și cari au isvorit din această criză, să se găsească soluții prin colaborare amicală, cu o mai mare facilitate decât în circumstanțele anterioare. Din nefericire însă pacea atârână de echilibrul așa de instabil al unor factori, a căror evoluție e greu de prevăzut.

Cât privește problema spaniolă, Dr. Salazar recunoaște că în timpul crizei, a lucrat pe toate căile, ca Portugalia și Spania Naționalistă să-și mențină cât posibil mai îndelung neutralitatea față de un eventual conflict european, pentru ca Portugalia să nu ajungă în situația de a fi obligată de a contribui la distrugerea a ceea ce ea a văzut cu atâta simpatie clădindu-se.

Primiți, Vă rog, Domnule Ministru, încredințarea înaltei mele considerațiuni,

Lucian Blaga

Nr. 105

LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI
IN PORTUGALIA

Direcțiunea Politică

28.11.1939
Vasul
m
272759

Lisabona, 18 Februarie 1939

Domnule M i n i s t r u ,

Presă portugheză a urmărit în ultima vreme cu oarecare îngrijorare tensiunea italo-franceză, ceea ce este explicabil dacă ținem seama de poziția geografică, politică și sufletească a Portugaliei. Preocupată mai mult de posibilitățile, ce s'ar ivi în Mediterană, nu e de mirat că presa portugheză manifestă un interes foarte scăzut față de evenimentele din Europa Centrală sau de sud-est. Cât de scăzut este acest interes se dovedește de pildă cu aceea că, pentru ca presa portugheză să publice informații cu privire la alcătuirea noului guvern din România, a fost nevoie de intervenții directe ale Legațiunii.

În zilele din urmă s'a dat oarecare însemnătate declarațiilor făcute presei de d. Beneș fostul Președinte al Cehoslovaciei, Iată cum comentează "Diario de Lisboa" (17 Februarie 1939) acele declarații. "După Beneș, afirmă ziarul, războiul nu e iminent. Proble-

Excelenței Sale
Domnului Grigore Gafencu
Ministru al Afacerilor Străine

BUCUREȘTI.

ma minorităților, care a agitat patria sa și a sfârșit prin a provoca desmembrarea, va continua să fie un factor esențial de desagregare în regiunea danubiană. Soarta Cehoslovaciei, după Beneș, n'a fost alta decât aceea rezervată și altor țări. Este România, la care caută evident să se refere, neținând însă seama de factorii esențiali cari diferențiază deabinelea problema românească de cea cehă și care înlătură ipoteza sugerată."

Primiți, Vă rog, Domnule Ministru, încredințarea înaltei mele considerațiuni

Lucian Blaga

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI
IN PORTUGALIA

Lisabona, 25 Martie 1939

DOMNULE M I N I S T R U,

Săptămâna aceasta s'a produs în opinia publică portugheză o pronunțată îngrijoare din cauza știrilor apărute în legătură cu raporturile germano-române. Făcând o comparație între cele publicate aici și cele publicate în alte țări, constat că presa locală n'a fost decât un moderat ecou al presei internaționale. După anunțarea încheierii acordului comercial, sub titluri mari, atmosfera s'a mai liniștit. Comentarii portugheze n'am remarcat în presa locală, în afară de unele ecouri internaționale, cari văd în acest eveniment începutul intrării României în zona economică germană. S'a relevat în presa de aici de asemenea că Franța privește fără pesimism încheierea acordului german - român.

Țin să semnalez că după ce am publicat desmințirea pretinsului " ultimatum " german, d. Hoyningen Huene, Ministrul Germaniei la Lisabona, mi-a mulțumit cu deosebită căldură pentru gestul " loial ", comunicându-mi că Domnia Sa a primit și dela Berlin o desmințire în acelaș sens.

Primiți, Vă rog, Domnule Ministru, încredințarea înaltei mele considerațiuni

Lucian Blaga

Excelenței Sale
Domnului Grigore Gafencu
Ministru al Afacerilor Străine